

ЗАКОН

О УПОРЕДИВОСТИ НАКНАДА ЗА ПЛАТНЕ УСЛУГЕ У ВЕЗИ С ПЛАТНИМ РАЧУНОМ, ПРОМЕНИ ПЛАТНОГ РАЧУНА И ПРАВУ НА ПЛАТНИ РАЧУН СА ОСНОВНИМ УСЛУГАМА

Глава I

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се транспарентност и упоредивост накнада које се наплаћују корисницима платних услуга у вези са платним рачунима и права корисника платних услуга код промене платног рачуна.

Овим законом утврђују се и услови и начин остваривања права на отварање и коришћење платног рачуна са основним услугама.

Платни рачуни на које се примењују одредбе овог закона и услуге повезане с тим рачунима

Члан 2.

Одредбе овог закона примењују се на платне рачуне који корисницима платних услуга омогућавају коришћење најмање следећих платних услуга:

- 1) услуга које омогућавају уплату готовог новца на платни рачун,
- 2) услуга које омогућавају исплату готовог новца с платног рачуна, и
- 3) услуга преноса новчаних средстава с платног рачуна, односно на платни рачун, укључујући извршавање трансфера одобрења.

Услуге повезане с платним рачуном, у смислу овог закона, означавају све услуге које се односе на отварање, вођење и гашење платног рачуна, укључујући услуге из става 1. овог члана и дозвољено и недозвољено прекорачење рачуна.

Услуге из става 2. овог члана обухватају и платне услуге и платне трансакције засноване на некој од следећих исправа у писменој форми на папиру:

- 1) чеку у смислу закона којим се уређује чек,
- 2) чеку који је уређен страним прописима, а по садржини и дејству је сличан чеку из тачке (1) овог става,
- 3) ваучеру или другој потврди која њеном имаоцу омогућава плаћање робе или услуга код издаваоца тог ваучера или те потврде, односно плаћање код другог лица с којим је овај издавалац уговорио пријем тог ваучера или те потврде као начин плаћања робе или услуга (нпр. поклон-ваучери, ваучери за храну и друге сличне потврде),
- 4) путничком чеку,

5) поштанској упутници у складу с прописима којима се уређује пружање поштанских услуга.

Забрана дискриминације

Члан 3.

При отварању рачуна корисника платних услуга који има законит боравак у Србији, забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, генетских особности, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, места боравака, културе, језика, старости, сексуалног опредељења и психичког или физичког инвалидитета.

Значење појединих појмова

Члан 4.

Поједини појмови у смислу овог закона имају следеће значење:

1) накнаде означавају све накнаде и друге трошкове које корисник платних услуга плаћа пружаоцу платних услуга за услуге које су повезане са платним рачуном или у вези с тим услугама;

2) пасивна каматна стопа означава стопу по којој се плаћа камата кориснику платних услуга за новчана средства која се држе на платном рачуну;

3) пружалац платних услуга означава банку, институцију електронског новца, платну институцију и јавног поштанског оператора у смислу закона којим се уређују платне услуге;

4) трајни налог је инструкција коју платилац даје пружаоцу платних услуга код кога има отворен платни рачун за извршавање трансфера одобрења у редовним временским размацима или на унапред утврђен дан;

5) дозвољено и недозвољено прекорачење рачуна имају значење утврђено законом којим се уређује заштита корисника финансијских услуга;

6) законит боравак у Србији означава боравак физичког лица у Републици Србији у складу са прописима којима се уређује пребивалиште и боравиште грађана, односно боравак странаца у складу са законом о странцима, укључујући и странца који борави у Републици Србији у складу са законима којима се уређују азил и избеглице или на основу међународног уговора.

Појмови потрошач, корисник платних услуга, платилац, прималац плаћања, платна услуга, платна трансакција, платни инструмент, платни налог, трансфер одобрења, директно задужење, новчана средства, оквирни уговор о платним услугама, пословни дан и трајни носач података имају значење утврђено законом којим се уређују платне услуге.

Глава II

УПОРЕДИВОСТ НАКНАДА ПОВЕЗАНИХ С ПЛАТНИМ РАЧУНОМ

Листа репрезентативних услуга повезаних с платним рачуном

Члан 5.

Народна банка Србије утврђује и објављује на својој интернет презентацији листу од најмање десет, а највише двадесет репрезентативних услуга повезаних с платним рачуном за које корисници платних услуга плаћају накнаде, а које нуди најмање један пружалац платних услуга у Републици Србији.

Листа садржи утврђене изразе за сваку појединачну услугу повезану с платним рачуном и дефиницију сваке такве услуге.

При утврђивању листе из овог члана, Народна банка Србије узима у обзир услуге које корисници платних услуга најчешће користе у вези са платним рачуном, као и услуге које кориснике платних услуга излажу највећем трошку.

Народна банка Србије ажурира листу репрезентативних услуга повезаних с платним рачуном у складу са ст. 1. до 3. овог члана.

Преглед услуга и накнада повезаних с платним рачуном

Члан 6.

Преглед услуга и накнада повезаних с платним рачуном је документ који садржи списак услуга с листе из члана 5. овог закона које пружалац платних услуга има у понуди и податке о појединачној накнади за сваку услугу.

Свака услуга је утврђена изразом и дефинисана као у листи из члана 5. овог закона, а могућа додатна објашњења у свему морају бити јасна, недвосмислена и разумљива.

Пружалац платних услуга дужан је да у примереном року пре закључења оквирног уговора о платним услугама које се односе на платни рачун (у даљем тексту: оквирни уговор о платном рачуну), истовремено с другим информацијама утврђеним законом којим се уређују платне услуге, достави кориснику платних услуга и преглед из става 1. овог члана, без накнаде – на папиру или другом трајном носачу података, на начин који обезбеђује доказ о извршеном достављању.

Пружалац платних услуга дужан је да обезбеди да преглед из става 1. овог члана буде лако доступан на шалтерским местима у његовим просторијама и на интернет презентацији тог пружаоца, с тим да је пружалац платних услуга дужан да на захтев корисника платних услуга, без накнаде, достави овај преглед на папиру или другом трајном носачу података.

Народна банка Србије ближе прописује садржај и форму прегледа из става 1. овог члана.

Извештај о наплаћеним накнадама

Члан 7.

Пружалац платних услуга дужан је да кориснику платних услуга најмање једном годишње, без накнаде, достави извештај о свим наплаћеним накнадама за услуге повезане са платним рачуном (у даљем тексту: извештај о наплаћеним накнадама).

Извештај о наплаћеним накнадама садржи и податке о примењеним каматним стопама и укупном износу камате, ако је пружалац платних услуга наплаћивао и/или плаћао камату у извештајном периоду за поједине услуге повезане с платним рачуном.

Пружалац платних услуга дужан је да у извештају о наплаћеним накнадама за услуге утврђене у листи из члана 5. овог закона користи изразе и дефиниције утврђене у тој листи.

Извештај о наплаћеним накнадама садржи нарочито следеће информације:

1) појединачну накнаду по свакој услузи и учесталост коришћења сваке услуге током извештајног периода – а у случају да је више услуга обухваћено у пакету услуга, информације о накнади која је наплаћена за цео пакет, о томе колико је пута накнада за пакет наплаћена у извештајном периоду и о евентуалној додатној накнади која је наплаћена за услугу која прелази обим обухваћен накнадом за пакет;

2) укупан износ свих накнада наплаћених током извештајног периода за сваку услугу, сваки пружени пакет услуга и услуге које прелазе обим обухваћен накнадом за пакет;

3) висину каматне стопе на дозвољено и/или недозвољено прекорачење платног рачуна, ако је пружалац платних услуга пружао ову услугу у извештајном периоду, као и укупан износ наплаћене камате на дозвољено и/или недозвољено прекорачење у овом периоду;

4) висину пасивне каматне стопе, ако је пружалац платних услуга у извештајном периоду пружао услугу повезану с платним рачуном на коју се примењује ова стопа, као и укупан износ остварене камате у том периоду;

5) укупан износ накнада наплаћених за све услуге повезане с платним рачуном пружене током извештајног периода.

Извештај о наплаћеним накнадама мора бити посебан документ и мора садржати лако уочљив и истакнут наслов „Извештај о наплаћеним накнадама” на врху прве странице како би се овај документ разликовао од других докумената. Извештај о наплаћеним накнадама мора бити приказан и структуриран на начин да је јасан и једноставан за читање и не може садржати нетачне информације, нити информације које могу створити погрешну представу о наплаћеним накнадама.

Износи накнада и камата у извештају о наплаћеним накнадама изражавају се у динарима или у другој валути о којој су се договорили корисник платних услуга и пружалац платних услуга, у складу са прописима којима се уређује девизно пословање.

Извештај о наплаћеним накнадама саставља се на српском језику, односно на другом језику у складу са оквирним уговором о платном рачуну.

Начин достављања извештаја о накнадама утврђује се оквирним уговором о платном рачуну. Пружалац платних услуга дужан је да на захтев корисника платних услуга достави извештај о наплаћеним накнадама на папиру.

Народна банка Србије може прописати изглед и садржај обрасца извештаја о наплаћеним накнадама.

Коришћење информација за потрошаче у вези с платним рачунима

Члан 8.

Пружаоци платних услуга дужни су да приликом оглашавања и уговарања услуга утврђених у листи из члана 5. овог закона користе изразе и дефиниције утврђене у тој листи.

Пружаоци платних услуга могу у прегледу из члана 6. овог закона и извештају из члана 7. овог закона, као додатак изразима утврђеним у листи из члана 5. овог закона, користити и називе одређених производа (брендова).

Пружаоци платних услуга могу, приликом оглашавања и уговарања услуга утврђених у листи из члана 5. овог закона, користити називе одређених производа (брендова), под условом да се на основу тих назива јасно могу препознати услуге дефинисане у тој листи.

Информације у вези с платним рачунима утврђене другим прописима

Члан 9.

Одредбе чл. 5. до 8. овог закона не искључују обавезу пружаоца платних услуга да пружи информације које је дужан да пружи у складу с прописима којима се уређују платне услуге и заштита корисника финансијских услуга.

Интернет презентација за упоређивање накнада

Члан 10.

Народна банка Србије на својој интернет презентацији објављује упоредиве податке о накнадама које пружаоци платних услуга наплаћују корисницима платних услуга, а најмање за услуге наведене у листи из члана 5. овог закона.

Народна банка Србије ближе уређује начин достављања и објављивања података из става 1. овог члана.

Платни рачуни у пакету с другим производом или услугом

Члан 11.

Ако се услуга отварања и вођења платног рачуна нуди у пакету са другим производом или услугом који нису повезани с тим рачуном, пружалац платних услуга дужан је да обавести корисника платних услуга о могућности отварања платног рачуна одвојено од тих производа или услуга, у ком случају је дужан да кориснику платних услуга пружи одвојене информације у вези с трошковима и накнадама повезаним са сваким од других производа и услуга понуђених у том пакету.

Глава III

ПРОМЕНА ПЛАТНОГ РАЧУНА

Услуга промене платног рачуна

Члан 12.

Пружалац платних услуга дужан је да кориснику платних услуга који отвара или има отворен платни рачун код новог пружаоца платних услуга (у даљем тексту: нови платни рачун) омогући промену платног рачуна у истој валути.

Промена платног рачуна врши се искључиво на основу захтева корисника платних услуга, са или без гашења платног рачуна који је отворен код претходног пружаоца платних услуга.

Код промене платног рачуна претходни пружалац платних услуга дужан је да новом пружаоцу платних услуга пренесе:

1) информације о свим или појединим трајним налозима, вишекратним директним задужењима и вишекратним трансферима одобрења код којих је корисник платних услуга прималац плаћања (у даљем тексту: пријемни трансфер одобрења),

2) новчана средства на платном рачуну (позитивно стање), ако је корисник платних услуга захтевом из става 2. овог члана тражио и пренос тих средстава.

Одредбе овог закона којима се уређује промена рачуна примењују се сходно и на промену платног рачуна корисника платних услуга код истог пружаоца платних услуга, тј.

промену платног рачуна када је исти пружалац платних услуга истовремено и претходни и нови пружалац платних услуга.

Овлашћење за промену платног рачуна

Члан 13.

Нови пружалац платних услуга дужан је да започне с предузимањем радњи које се односе на промену платног рачуна по пријему овлашћења за промену платног рачуна које је доставио корисник платних услуга (у даљем тексту: овлашћење).

У случају заједничког платног рачуна, промена платног рачуна започиње по пријему овлашћења свих ималаца тог рачуна.

Овлашћење се саставља у писменој форми, на српском или другом језику о којем су се стране договориле, при чему је пружалац платних услуга дужан да одмах након пријема тог овлашћења кориснику платних услуга достави његов примерак или копију.

Овлашћењем корисник платних услуга даје сагласност претходном и новом пружаоцу платних услуга за предузимање свих или појединих радњи код промене рачуна које су ти пружаоци дужни да спроведу у складу са овим законом.

Овлашћењем корисник платних услуга одређује трајне налоге, сагласности за директна задужења и пријемне трансфере одобрења чије извршење се преноси на нови платни рачун.

Овлашћењем корисник платних услуга одређује дан почетка извршавања трајних налога и директних задужења с новог платног рачуна, при чему овај рок не може бити краћи од шест пословних дана од дана када је нови пружалац платних услуга примио документацију од претходног пружаоца платних услуга.

Обавезе пружалаца платних услуга код промене платног рачуна

Члан 14.

Нови пружалац платних услуга дужан је да у року од два пословна дана од дана пријема овлашћења за промену платног рачуна поднесе захтев претходном пружаоцу платних услуга да, у складу с тим овлашћењем:

1) достави новом пружаоцу платних услуга, као и кориснику платних услуга ако је он то изричито захтевао, листу постојећих трајних налога и доступне информације о сагласностима за директна задужења, чије извршење је корисник платних услуга тражио да се пренесе на нови платни рачун, у року од пет пословних дана од дана пријема овог захтева;

2) достави новом пружаоцу платних услуга, као и кориснику платних услуга ако је он то изричито захтевао, доступне информације о виšekратним пријемним трансферима одобрења и директним задужењима код којих је сагласност дата примаоцу плаћања или пружаоцу платних услуга примаоца плаћања, а која су извршена на платном рачуну корисника платних услуга у претходних тринаест месеци, у року од пет пословних дана од дана пријема овог захтева;

3) одбије извршење платне трансакције по основу пријемних трансфера одобрења и директних задужења почев од дана утврђеног у овлашћењу и о разлозима одбијања обавести платиоца и примаоца плаћања, ако нема успостављен систем за њихово аутоматско преусмеравање на нови платни рачун;

4) обустави извршење трајних налога почев од дана утврђеног у овлашћењу;

5) пренесе сва новчана средства с претходног платног рачуна (позитивно стање) на нови платни рачун на дан утврђен у овлашћењу;

6) угаси платни рачун на дан утврђен у овлашћењу.

Претходни пружалац платних услуга дужан је да поступи по захтеву новог пружаоца платних услуга на начин и у роковима утврђеним у ставу 1. овог члана, у складу са овлашћењем корисника платних услуга за промену платног рачуна.

Претходни пружалац платних услуга гаси рачун ако корисник платних услуга нема неизмирених обавеза по том рачуну и ако су извршене радње утврђене у ставу 1. тач. 1), 2) и 4) овог члана, не доводећи у питање одредбе закона којим се уређују платне услуге које се односе на раскид оквирног уговора на захтев корисника платних услуга.

Ако нису испуњени услови за гашење рачуна из става 3. овог члана, претходни пружалац платних услуга без одлагања обавештава корисника платних услуга о томе.

Нови пружалац платних услуга, у року од пет пословних дана од дана пријема тражених информација из става 1. овог члана, а у складу са овлашћењем које му је дао корисник платних услуга, као и свим примљеним информацијама:

1) активира трајне налоге које је корисник платних услуга одредио у овлашћењу и извршава их почев од дана утврђеног у овлашћењу;

2) обезбеђује услове за извршавање директних задужења које је корисник платних услуга одредио у овлашћењу почев од дана утврђеног у овлашћењу;

3) обавештава корисника платних услуга и о другим правима у вези са извршавањем директних задужења која су уговорена (нпр. право да се умањи износ директних задужења, да се сагласи са сваким појединачним директним задужењем, да блокира директно задужење);

4) обавештава платиоце који иницирају извршење виšekратних пријемних трансфера одобрења који су утврђени у овлашћењу, о новом платном рачуну корисника платних услуга и доставља платиоцима копију или примерак овлашћења корисника платних услуга.

5) обавештава примаоце плаћања који иницирају платну трансакцију за директно задужење платног рачуна корисника платних услуга, а који су утврђени у овлашћењу, о новом платном рачуну и дану од када ће се директна задужења извршавати с тог платног рачуна, при чему нови пружалац платних услуга уз обавештење доставља и копију или примерак овлашћења корисника платних услуга.

Ако не располаже свим информацијама неопходним за обавештавање из става 5. тач. 4) и 5) овог члана, нови пружалац платних услуга може захтевати од претходног пружаоца платних услуга или корисника платних услуга достављање тих информација.

У случају да корисник платних услуга одлучи да платиоцима и/или примаоцима плаћања непосредно достави информације из става 5. тач. 4) и 5) овог члана, нови пружалац платних услуга дужан је да у року наведеном у ставу 5. овог члана у писменој форми, на обрасцу који је утврдио унутрашњим актом, достави кориснику платних услуга податке о новом платном рачуну и дану утврђеном у овлашћењу корисника платних услуга од када ће нови пружалац платних услуга почети да пружа платне услуге у вези с новим платним рачуном.

Претходни пружалац платних услуга не може блокирати платни инструмент пре дана утврђеног у овлашћењу корисника платних услуга како пружање платних услуга кориснику платних услуга не би било прекинуто током промене платног рачуна, не

доводећи у питање одредбе закона којим се уређују платне услуге, а које се односе на ограничење коришћења платног инструмента.

Накнаде у вези с променом платног рачуна

Члан 15.

Пружалац платних услуга дужан је да кориснику платних услуга на његов захтев, без накнаде, достави или учини лако доступним информације о постојећим трајним налозима и директним задужењима које корисник платних услуга има код тог пружаоца платних услуга.

Претходни пружалац платних услуга дужан је да кориснику платних услуга или новом пружаоцу платних услуга без накнаде достави информације из члана 14. став 1. тач. 1) и 2) овог закона.

За услуге из члана 14. овог закона, осим услуга утврђених у ст. 1 и 2. овог члана и за гашење рачуна, претходни или нови пружалац платних услуга могу наплатити кориснику платних услуга накнаду која мора бити разумна, у складу са стварним трошковима пружаоца платних услуга и не може бити виша од просечних накнада које се наплаћују за те услуге другим корисницима платних услуга.

Одговорност за штету насталу током промене платног рачуна

Члан 16.

Пружалац платних услуга дужан је да без одлагања надокнади штету која је причињена кориснику платних услуга током промене платног рачуна, услед непоступања у складу са чланом 14. овог закона.

Пружалац платних услуга није одговоран за штету из става 1. овог члана у случају више силе настале током промене платног рачуна, која је спречила тог пружаоца платних услуга да изврши обавезе утврђене законом.

Информације у вези с променом платног рачуна

Члан 17.

Пружалац платних услуга дужан је да кориснику платних услуга учини лако доступним информације о:

- 1) обавезама и одговорностима претходног и новог пружаоца платних услуга, у складу са чл. 12. до 16. овог закона;
- 2) роковима за спровођење радњи из члана 14. овог закона;
- 3) накнадама, ако постоје, које се наплаћују у вези са променом платног рачуна;
- 4) свим подацима које је корисник платних услуга дужан да достави пружаоцу платних услуга;
- 5) могућности вансудског решавања спорног односа у складу са законом којим се уређује заштита корисника финансијских услуга.

Информације из става 1. овог члана морају бити доступне без накнаде, на папиру или другом трајном носачу података, у свим просторијама пружаоца платних услуга којима корисници платних услуга имају приступ, као и на интернет презентацији пружаоца платних услуга.

Пружалац платних услуга дужан је да кориснику платних услуга, на његов захтев, без накнаде достави информације из става 1. овог члана.

Глава IV

ПРАВО НА ПЛАТНИ РАЧУН СА ОСНОВНИМ УСЛУГАМА

Право потрошача на платни рачун са основним услугама

Члан 18.

Свака банка је дужна да потрошачу који има законит боравак у Србији, а нема отворен платни рачун, на његов захтев омогући отварање и коришћење платног рачуна са основним услугама.

Банка је дужна да омогући потрошачу отварање и коришћење платног рачуна са основним услугама и посредством јавног поштанског оператора, ако јавни поштански оператор пружа платне услуге у име и за рачун те банке.

Платни рачун са основним услугама је платни рачун који се користи за извршавање платних трансакција у динарима.

Основне услуге које се односе на платни рачун из става 1. овог члана обухватају:

- 1) услуге које су потребне за отварање, вођење и гашење тог рачуна;
- 2) услуге које омогућавају уплату готовог новца на платни рачун;
- 3) услуге које омогућавају исплату готовог новца с платног рачуна на шалтерима или на банкоматима и другим сличним уређајима;
- 4) услуге извршавања платних трансакција, тј. преноса новчаних средстава с платног рачуна, односно на платни рачун:

- (1) директним задужењем;
- (2) коришћењем платне картице, укључујући плаћања путем интернета;
- (3) трансфером одобрења, укључујући трајни налог, на одговарајућим уређајима, шалтерима банака и коришћењем интернета.

Банка је дужна да понуди услуге из става 1. овог члана при отварању рачуна из тог става само до оног обима у којој те услуге већ нуди потрошачима у вези с другим платним рачунима.

Услови за отварање, вођење (коришћење) и гашење платних рачуна потрошача са основним услугама морају бити недискриминаторски у смислу члана 3. овог закона.

Отварање платног рачуна са основним услугама

Члан 19.

Банка је дужна да на захтев потрошача отвори платни рачун са основним услугама или одбије тај захтев, без одлагања, а најкасније у року од десет пословних дана од дана пријема уредног захтева.

Пре отварања платног рачуна са основним услугама, банка проверава да ли потрошач има отворен платни рачун код друге банке који му омогућава коришћење услуга из члана 18. овог закона или прибавља изјаву потрошача да нема отворен платни рачун код друге банке.

Банка ће одбити захтев за отварање платног рачуна са основним услугама, ако потрошач већ има отворен платни рачун код друге банке, а који му омогућава коришћење

услуга из члана 18. овог закона, осим у случају када потрошач да изјаву у писменој форми и достави обавештење друге банке о томе да ће платни рачун бити угашен.

Банке су дужне да међусобно сарађују у поступку провере из става 2. овог члана. Подаци које банке прикупљају и размењују у поступку провере могу се користити само у сврху отварања платног рачуна са основним услугама и у складу са прописима којима се уређује заштита података о личности.

Банка је дужна да у случају одбијања захтева за отварање платног рачуна са основним услугама без одлагања, у писменој форми и без накнаде, достави потрошачу обавештење о одбијању и разлозима одбијања, осим ако је то обавештавање забрањено прописом.

Банка је дужна да у случају одбијања захтева достави потрошачу информације о праву на приговор и притужбу и могућности вансудског решавања спорног односа у вези са отварањем платног рачуна са основним услугама, у складу са законом којим се уређује заштита корисника финансијских услуга.

Коришћење платног рачуна са основним услугама

Члан 20.

Банка је дужна да омогући потрошачу извршавање неограниченог броја платних трансакција у вези са услугама из члана 18. овог закона.

Банка је дужна да омогући потрошачу извршавање платних трансакција са платног рачуна са основним услугама у просторијама банке и/или путем интернета, ако банка нуди такву могућност.

Пружање других услуга уз платни рачун са основним услугама

Члан 21.

Банка може, на захтев потрошача, одобрити том потрошачу дозвољено прекорачење платног рачуна са основним услугама и коришћење кредитне картице, у складу са законом којим се уређује заштита корисника финансијских услуга.

Банка не може условљавати отварање и коришћење платног рачуна са основним услугама уговарањем дозвољеног прекорачења или кредитне картице из става 1. овог члана, односно уговарањем друге додатне услуге.

Накнаде у вези са платним рачуном са основним услугама

Члан 22.

Банка је дужна да услуге из члана 18. овог закона пружа бесплатно или уз накнаду која не може бити виша од минималних накнада које одређена банка наплаћује за одређену врсту ових услуга код других платних рачуна.

Народна банка Србије може, на основу претходно прибављеног мишљења министарства надлежног за социјална питања, прописати и ближе уредити обавезу банке да платне услуге из члана 18. овог закона одређеним социјално угроженим категоријама потрошача пружа бесплатно.

Раскид оквирног уговора о платном рачуну са основним услугама

Члан 23.

На оквирни уговор о платном рачуну са основним услугама примењују се одредбе закона којим се уређују платне услуге, осим ако није друкчије утврђено овим чланом.

Банка може једнострано раскинути оквирни уговор о платном рачуну са основним услугама, ако је испуњен најмање један од следећих услова:

- 1) потрошач је намерно користио платни рачун у противправне сврхе;
- 2) на платном рачуну није извршена ниједна платна трансакција дуже од 24 узастопна месеца;
- 3) потрошач је право на платни рачун са основним услугама остварио на основу нетачних информација;
- 4) потрошач је накнадно отворио други платни рачун који му омогућава да користи услуге из члана 18. овог закона;
- 5) потрошач више нема законит боравак у Србији.

Ако раскине оквирни уговор о платном рачуну са основним услугама из једног или више разлога наведених у ставу 2. тач. 2), 4) и 5) овог члана, банка је дужна да потрошачу без накнаде достави у писменој форми обавештење о разлозима за раскид тог уговора, најкасније два месеца пре ступања на снагу раскида уговора, осим ако то обавештавање није забрањено прописом.

Ако банка раскине оквирни уговор о платном рачуну са основним услугама из разлога наведених у ставу 2. тач. 1) и 3) овог члана, раскид тог уговора производи правно дејство моментом утврђивања наведених разлога.

Банка је дужна да у обавештењу о раскиду оквирног уговора о платном рачуну са основним услугама истакне информације о праву потрошача на приговор и притужбу и могућности вансудског решавања спорног односа у складу са законом којим се уређује заштита корисника финансијских услуга.

Опште информације о платним рачунима са основним услугама

Члан 24.

Народна банка Србије објављује информације о доступности платних рачуна са основним услугама, накнадама у вези са тим рачунима, условима и начину остваривања права на платни рачун са основним услугама и о праву потрошача на приговор и притужбу и могућност вансудског решавања спорног односа у складу са законом којим се уређује заштита корисника финансијских услуга.

Банка је дужна да потрошачу, без накнаде, учини лако доступним информације и пружи објашњења у вези са обележјима платног рачуна са основним услугама, условима коришћења тог рачуна, као и накнадама у вези с тим рачуном.

Информације из става 2. овог члана морају да садрже и јасну назнаку о томе да уговарање додатних услуга није услов за отварање и коришћење платног рачуна са основним услугама.

Глава V

ЗАШТИТА ПРАВА И ИНТЕРЕСА

Поступак остваривања заштите права и интереса корисника

Члан 25.

Ако се пружалац платних услуга не придржава одредаба овог закона или прописа донетих на основу овог закона, корисник платних услуга, односно потрошач има право на

заштиту својих права и интереса, у складу са законом којим се уређују платне услуге и законом којим се уређује заштита корисника финансијских услуга.

На поступак остваривања заштите права и интереса корисника платних услуга, односно потрошача примењују се одредбе закона којим се уређује заштита корисника финансијских услуга, а које се односе на остваривање заштите права и интереса корисника финансијских услуга (право на приговор даваоцу финансијских услуга, право на притужбу Народној банци Србије, вансудско решавање спорног односа, мере за отклањање неправилности и право на судску заштиту).

Ако у поступку остваривања заштите права и интереса корисника платних услуга, односно потрошача утврди да је пружалац платних услуга учинио повреду одредаба члана 31. овог закона – Народна банка Србије доноси решење којим том пружаоцу налаже да отклони утврђене неправилности и да јој о томе достави доказ у року утврђеном тим решењем, а истовремено изриче и новчану казну из овог члана.

Ако пружалац платних услуга у случају из става 3. овог члана не достави Народној банци Србије доказ да је отклонио неправилност у року из тог става, Народна банка Србије доноси решење којим изриче нову новчану казну том даваоцу, и то у највишем износу те казне утврђене у члану 31. овог закона.

На изрицање новчане казне пружаоцу платних услуга у поступку остваривања заштите права и интереса из овог члана – примењују се одредбе закона којим се уређује заштита корисника финансијских услуга.

Глава VI

НАДЗОР

Прописи који се примењују на надзор

Члан 26.

Народна банка Србије врши надзор над применом одредаба овог закона код банака на начин и у поступку који је прописан законом којим се уређују банке.

Народна банка Србије врши надзор над применом одредаба овог закона код платних институција, институција електронског новца и јавног поштанског оператора на начин и у поступку који је прописан законом којим се уређују платне услуге.

Ако у поступку надзора из ст. 1. и 2. овог члана утврди да је субјект надзора из тог става поступао супротно овом закону или прописима донетим на основу овог закона, Народна банка Србије предузима према овом субјекту мере које према том субјекту може предузети у складу са законом којим се уређују банке, односно мере које према овом субјекту може предузети у складу са законом којим се уређују платне услуге, на начин и под условима утврђеним тим законима, укључујући и изрицање новчане казне коју у складу са одредбама тих закона може изрећи том субјекту и члану његовог органа управљања, односно руководиоцу или одговорном лицу у том лицу.

Глава VII

ОДРЕДБЕ КОЈЕ СЕ ПРИМЕЊУЈУ НАКОН ПРИСТУПАЊА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

Листа репрезентативних услуга повезаних с платним рачуном након приступања Републике Србије Европској унији

Члан 27.

Народна банка Србије је дужна да утврђује, објављује и ажурира на својој интернет презентацији листу репрезентативних услуга повезаних с платним рачуном из члана 5. овог закона усклађену са стандардизованом терминологијом Европске уније.

Пружање услуге прекограничне промене платног рачуна потрошача

Члан 28.

Ако потрошач одлучи да отвори платни рачун код пружаоца платних услуга са седиштем у другој држави чланици Европске уније, пружалац платних услуга са седиштем у Републици Србији код којег тај потрошач има отворен платни рачун дужан је да, на захтев потрошача, предузме следеће радње:

1) да потрошачу без накнаде достави листу постојећих трајних налога и сагласности за директна задужења датим том пружаоцу платних услуга и расположиве информације о виšekратним пријемним трансферима одобрења и директним задужењима код којих је сагласност дата само примаоцу плаћања, а на основу којих је одобрен, односно задужен платни рачун потрошача у претходних тринаест месеци, с тим да нови пружалац платних услуга нема обавезу пружања оних услуга с листе које нема у својој понуди;

2) да пренесе сва новчана средства с претходног платног рачуна (позитивно стање) на нови платни рачун под условом да захтев садржи све неопходне информације које омогућавају идентификацију новог пружаоца платних услуга и новог платног рачуна;

3) да угаси платни рачун потрошача.

Пружалац платних услуга, ако потрошач нема неизмирених обавеза по платном рачуну, предузима радње из става 1. овог члана на дан који је потрошач одредио, а најраније шестог пословног дана од дана пријема захтева од потрошача, осим ако није у конкретном случају договорен краћи рок или ако је оквирним уговором на основу којег је отворен платни рачун утврђен дужи рок у складу са законом којим се уређују платне услуге.

Пружалац платних услуга без одлагања обавештава потрошача у случају да потрошач има неизмирене обавезе по платном рачуну према том пружаоцу које спречавају гашење овог рачуна.

Одредбе овог члана односе се на кориснике платних услуга који нису потрошачи ако је националним законодавством друге државе чланице Европске уније у којој је седиште новог пружаоца платних услуга утврђено да и ови корисници имају право на промену платног рачуна у смислу одредаба овог закона.

Право на платни рачун са основним услугама након приступања Републике Србије Европској унији

Члан 29.

Потрошач који има законит боравак на територији Европске уније, укључујући потрошаче без сталне адресе и тражиоце азила, као и потрошаче којима није одобрен боравак, али чије протеривање није могуће из правних или чињеничних разлога, има право да отвори и користи платни рачун са основним услугама код банке, без обзира на место свог боравка.

Одредбе члана 3. и члана 18. став 6. овог закона примењују се код отварања и коришћења рачуна из става 1. овог члана.

На раскид оквирног уговора о отварању и вођењу рачуна из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе члана 23. овог закона, с тим што је довољан услов за раскид уговора, и то што потрошач из става 1. овог члана више нема законит боравак на територији Европске уније.

Законит боравак у Европској унији, у смислу овог закона, представља право физичког лица да борави у држави чланици Европске уније на основу прописа Европске уније или националног законодавства, укључујући и физичка лица која немају сталну адресу и тражиоце азила, у складу с општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима.

Сарадња с надлежним органима Европске уније или других држава чланица

Члан 30.

Народна банка Србије сарађује са Европском централном банком, националним централним банкама држава чланица, другим органима држава чланица надлежним за вршење надзора код пружалаца платних услуга у вези са њиховим обавезама које се односе на транспарентност и упоредивост накнада које наплаћују потрошачима у вези са платним рачунима, поштовањем права потрошача код промене платног рачуна и начином остваривања њиховог права на отварање и коришћење платног рачуна са основним услугама.

У оквиру сарадње из става 1. овог члана, Народна банка Србије може размењивати податке и информације са органима из тог става.

Народна банка Србије може прибављати податке из става 2. овог члана ради вршења и унапређења надзора, одлучивања у управним поступцима из овог закона и обављања других послова утврђених овим законом.

Народна банка Србије дужна је да органу из става 1. овог члана са којим сарађује, на његов захтев, достави све податке и информације којима располаже, а који су потребни ради вршења надзорних овлашћења из става 1. овог члана, а дужна је и да без посебног захтева овом органу достави све податке и информације којима располаже, а који су битни за вршење надзора, и то нарочито у случају утврђених неправилности или сумње да су неправилности учињене.

Народна банка Србије може у оквиру сарадње из става 1. овог члана назначити надлежном органу државе чланице да се подаци и информације из става 4. овог члана могу обелоданити и размењивати са трећим лицима само уз њену изричиту сагласност и у сврху за коју је Народна банка Србије дала сагласност.

Народна банка Србије не може откривати и размењивати са трећим лицима податке и информације које је добила у оквиру сарадње из става 1. овог члана, без изричите сагласности органа који су информације и податке доставили и само у сврху за коју су ти органи дали сагласност, осим у оправданим околностима, при чему ће Народна банка Србије о томе одмах обавестити орган који је послао информације.

Народна банка Србије може одбити захтев за сарадњу из става 1. овог члана и размену информација и података утврђену у ставу 4. овог члана само:

1) ако би надзорна активност или размена информација могла негативно утицати на суверенитет, безбедност или јавни поредак Републике Србије;

2) ако су већ покренути судски поступци против истих лица и за исте радње пред надлежним органима Републике Србије;

3) ако је већ донесена правноснажна пресуда против истих лица и за исте радње у Републици Србији.

Ако Народна банка Србије или надлежни орган друге државе чланице одбије захтев за сарадњу или не поступи по таквом захтеву у разумном року, орган по чијем захтеву није поступљено може захтевати посредовање Европског тела за банкарство у складу са прописима којима се уређује рад тог органа.

Глава VIII

НОВЧАНЕ КАЗНЕ

Новчана казна пружаоцу платних услуга

Члан 31.

Новчаном казном од 50.000 до 800.000 динара казниће се пружалац платних услуга:

1) ако кориснику платних услуга није доставио преглед услуга и накнада повезаних с платним рачуном пре закључења оквирног уговора о платном рачуну или тај преглед није доставио на начин утврђен у члану 6. став 3. овог закона (члан 6. став 3);

2) ако није обезбедио да преглед услуга и накнада повезаних с платним рачуном буде лако доступан на шалтерским местима у његовим просторијама и на његовој интернет презентацији или ако овај преглед није доставио без накнаде кориснику платних услуга на папиру или другом трајном носачу података (члан 6. став 4);

3) ако преглед који је доставио кориснику платних услуга у складу с чланом 6. ст. 3. и 4. овог закона или који је учинио лако доступним у складу са ставом 4. тог члана није сачинио у складу с прописом Народне банке Србије из става 5. тог члана (члан 6. став 5);

4) ако кориснику платних услуга није доставио извештај о наплаћеним накнадама најмање једном годишње или му је наплатио достављање овог извештаја (члан 7. став 1);

5) ако извештај о наплаћеним накнадама није сачињен у складу с чланом 7. ст. 2. до 9. овог закона (члан 7. ст. 2. до 9);

6) ако при оглашавању и уговарању услуга утврђених у листи из члана 5. овог закона не користи изразе и дефиниције утврђене у тој листи или користи називе одређених производа (брендова) на основу којих се не могу јасно препознати услуге дефинисане у тој листи (члан 8. ст. 1. и 3);

7) ако не обавести корисника платних услуга о могућности отварања платног рачуна одвојено од производа или услуга који нису повезани с тим рачуном, а нуде се у пакету услуга отварања и вођења платног рачуна или ако у том случају кориснику платних услуга не пружи одвојене информације у вези с трошковима и накнадама повезаним са сваким од других производа и услуга понуђених у том пакету (члан 11);

8) ако кориснику платних услуга који отвара или има отворен платни рачун код пружаоца платних услуга не омогући промену платног рачуна у истој валути (члан 12. ст. 1. и 4);

9) ако код промене платног рачуна на новог пружаоца платних услуга не пренесе информације о свим или појединим трајним налозима, виšekратним директним задужењима и пријемним трансферима одобрења и/или не пренесе, на захтев корисника платних услуга, новчана средства на платном рачуну (члан 12. став 3);

10) ако по пријему овлашћења не започне с предузимањем радњи које се односе на промену платног рачуна (члан 13. ст. 1. и 2);

11) ако кориснику платних услуга није доставио примерак или копију овлашћења из члана 13. овог закона одмах након пријема тог овлашћења (члан 13. став 3);

12) ако, као нови пружалац платних услуга, не поднесе претходном пружаоцу платних услуга захтев из члана 14. став 1. овог закона на прописан начин и/или у прописаном року (члан 14. став 1);

13) ако, као претходни пружалац платних услуга, не поступи по захтеву новог пружаоца платних услуга из члана 14. став 1. овог закона на прописан начин и/или у прописаном року (члан 14. став 2);

14) ако, као претходни пружалац платних услуга, не угаси рачун у складу с чланом 14. став 3. овог закона (члан 14. став 3);

15) ако, као претходни пружалац платних услуга, не обавести отрошача без одлагања о томе да нису испуњени услови за гашење рачуна (члан 14. став 4);

16) ако, као нови пружалац платних услуга, не поступи у складу с чланом 14. став 5. овог закона (члан 14. став 5);

17) ако, као нови пружалац платних услуга, не поступи у складу с чланом 14. став 6. овог закона (члан 14. став 6);

18) ако, као претходни пружалац платних услуга, блокира платни инструмент супротно члану 14. став 8. овог закона (члан 14. став 8);

19) ако кориснику платних услуга не учини лако доступним информације о постојећим трајним налозима и директним задужењима или му их не достави, односно достави уз накнаду (члан 15. став 1);

20) ако, као претходни пружалац платних услуга, кориснику платних услуга или новом пружаоцу платних услуга не достави информације из члана 14. став 1. тач. 1) и 2) овог закона и/или их достави уз накнаду (члан 15. став 2);

21) ако наплати накнаду супротно члану 15. став 3. овог закона (члан 15. став 3);

22) ако кориснику платних услуга не учини на прописан начин лако доступне информације у вези с променом платног рачуна на начин из члана 17. овог закона и/или то учини уз накнаду (члан 17);

23) ако по пријему уредног захтева потрошача за отварање платног рачуна са основним услугама, не поступи у прописаном року (члан 19. став 1);

24) ако захтев потрошача за отварање платног рачуна са основним услугама одбије супротно члану 19. став 3. овог закона (члан 19. став 3);

25) ако у случају одбијања захтева потрошача за отварање платног рачуна са основним услугама не обавести потрошача о одбијању и разлозима за одбијање, односно не достави му информацију о праву на приговор и притужбу и могућност вансудског решавања спорног односа (члан 19. ст. 5. и 6);

26) ако не омогући потрошачу извршавање неограниченог броја трансакција при коришћењу платног рачуна са основним услугама (члан 20. став 1);

27) ако условљава отварање и коришћење платног рачуна са основним услугама уговарањем дозвољеног прекорачења или кредитне картице, односно уговарањем друге додатне услуге (члан 21. став 2);

28) ако накнаде у вези с платним рачуном са основним услугама наплаћује више него што је прописано (члан 22);

29) ако једнострано раскине уговор супротно члану 23. овог закона (члан 23);

30) ако обавештење о раскиду уговора о платном рачуну са основним услугама не достави потрошачу у писменој форми или му не достави најкасније два месеца пре ступања на снагу раскида уговора, односно достави му то обавештење уз накнаду (члан 23. став 3);

31) ако обавештење о раскиду уговора о платном рачуну са основним услугама не садржи информацију о праву потрошача на приговор и притужбу и могућност вансудског решавања спорног односа (члан 23. став 5);

32) ако потрошачу не учини лако доступним информације о платним рачунима са основним услугама и/или не пружи објашњења из члана 24. став 2. овог закона или то учини уз накнаду (члан 24. став 2);

33) ако не поступи на прописан начин и/или у прописаном року из члана 28. овог закона (члан 28);

34) ако повреди права у вези с платним рачунима потрошача из члана 29. овог закона (члан 29).

Глава IX

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Подзаконски акти Народне банке Србије

Члан 32.

Народна банка Србије донеће прописе за спровођење овог закона које је дужна да донесе – најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Ступање на снагу

Члан 33.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће се истеком девет месеци од дана ступања на снагу овог закона, осим одредаба чл. 27. до 30. овог закона које ће се примењивати од дана приступања Републике Србије Европској унији.